

Horváth Péter

Lássátok, feleim szümtükkel

Halász Rita: mély levegő

Mesterem és jóbarátom, Szakonyi Károly adta a kezembe a könyvet:

– Olvass ilyeneket is – mondta.

– Milyeneket?

– Ilyen újakat. – Valami ilyesmit felelt.

Nem tudom, honnét van neki (Szakonyinak) kilencven pluszosan ennyi energiája, hogy nem csak írni, de olvasni és képes, ráadásul törődik a tanítványául fogadott hetvenkét éves fiatalember szellemi fejlődésével.

Én keveset olvasok, többnyire csak azt, amit színházi dramaturgként muszáj, vagy azokat a könyveket, amelyekből rádiójáték-sorozatokat szerkesztek és rendezek.

Na de hát ezt a karcsú kötetet mindenképpen muszáj lesz elolvasnom valamikor, mert Karcsi rá fog kérdezni következő találkozásunkkor.

Hát, elolvastam.

Nehéz fékeznem magam, ne essek túlzásba, amikor dicsérem a regényt.

Még nem jutottam a végére, amikor Kertész Ákos Makrája jutott eszembe, noha látszólag semmi köze a Halász Rita könyvéhez.

Pedig van köze.

Nem stiláris értelemben, persze.

De amilyen meghatározó regény volt a Makra a maga idejében (1971), kivételes írói minőségén kívül azzal, hogy a hatvanas évek hallgatag elkeseredéssel létező férfiak százezreit képviselő hőst teremtett, olyan nagyjelentőségűnek érzem Halász Rita regényét, amelyben egy, a kétezres évek megromlott házasságot tűrő fiatal anyák százezrei közül választ hőst.

Ráadásul kiforrott, lebilincselő stílusban mesél, fejezeteiben, bekezdéseiben, s néhol mondataiban is egymás mellé rendelve a „fontos” és a „lényegtelen” információkat. De hát mi a fontos és mi a lényegtelen? Egymás nélkül nem sokat érnek.

Minden viszonylagos, és ez a viszonylagosság torokszorító.

Hol az élet értelmezhetőségének lehetősége?

Hol van Isten?

Hol vagy Te?

És hol vagyok én?

Ha jól emlékszem, Salinger írta a *Kilenc történet* fülszövegében, azt szeretné, ha olvasói a barátjuknak éreznék.

A *mély levegő*t olvasva szeretnék az írónő barátja lenni.

Persze, képletesen.

Remek, megrázó könyv.

Olvassák el!

Horváth Péter *DLA*

Halász Rita: mély levegő
Jelenkor, 2021.